

تعیین نقش همدلی و سبک زندگی اسلامی در تبیین رفتار جامعه یار معلمان اکبر عطا‌دخت^۱، سجاد بشرپور^۲ و حسین دولتی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش همدلی و سبک زندگی اسلامی در تبیین رفتار جامعه یار در معلمان انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه معلمان شهرستان اسفراین در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ بودند که از بین آنها تعداد ۱۰۰ نفر به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. روش تحقیق از نوع توصیفی همبستگی بود. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه‌ی فهرست واکنش‌های بین فردی دیویس، سبک زندگی اسلامی کاویانی و استدلال جامعه یار آیزنبرگ بودند. داده‌های گردآوری شده با استفاده از تحلیل رگرسیون همزمان، ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که، بین همدلی و سبک زندگی اسلامی با رفتار جامعه یار رابطه وجود دارد، هم‌چنین سبک زندگی اسلامی پیش‌بینی کننده رفتار جامعه یار است. بنابر این می‌توان گفت شیوه زندگی اسلامی نقش مهمی در تعاملات اجتماعی جامعه دارد و منجر به کاهش نابهنجاریهای اجتماعی می‌گردد، هم‌چنین وجود ظرفیت بالای همدلی در هر فردی، سبب تأثیرپذیری، از خود گذشتن، توجه به نیازهای دیگران و همدلی با آنان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: همدلی، سبک زندگی اسلامی، رفتار جامعه یار

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

۳. نویسنده‌ی رابط: دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه محقق اردبیلی (Dolati.hosin@gmail.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۹/۱۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۵/۳/۸

مقدمه

موضوع سبک زندگی و مباحثی در این زمینه، تقریباً از آغاز قرن بیستم میلادی به ادبیات جامعه‌شناسان و روان‌شناسان اجتماعی و حوزه مطالعه‌های فرهنگی وارد شد. مدتی است در مجامع علمی ما به ادبیات ویژه این موضوع توجه شده است و طبیعی است که به اقتضای اسلامی بودن جامعه ایرانی، بر سبک زندگی اسلامی - ایرانی تأکید ویژه‌ای شود. در این راستا برای نهادهای اثر گذار فرهنگی، به ویژه رسانه ملی، توجه به آموزه‌های اسلامی و الهام گرفتن از الگوهای ارائه شده در خلال این آموزه‌ها، برای شکل دادن نوعی از سبک زندگی که متناسب با شاخص‌های فرهنگی خاص جامعه ایرانی باشد، مهم خواهد بود (فاضل قانع، ۱۳۹۱). در مورد اهمیت و جایگاه سبک زندگی همین بس که گفته شود بشر امروزی معنای خود را در سبک زندگی جستجو می‌کند، به این معنا که انسان‌ها خود را در شکل زندگی معنا می‌کنند، از شکل زندگی تأثیر می‌پذیرند و در همان مسیری قدم می‌گذارند که شکل زندگی آن‌ها را به آن مسیر راهنمایی می‌کند (مهدوی کنی، ۱۳۸۶).

رفتار جامعه یار^۱ عملی است که هدفش بهبود وضعیت فرد دریافت کننده کمک است. روان‌شناسی رفتار جامعه یار به عواملی (هم به موقعیت و هم به خود فرد) که باعث سودمندی و کمک‌رسانی در موقعیت‌هایی که دیگران در حال رنج بردن هستند، توجه دارد (بیرهوف^۲، ۲۰۰۲). در حوزه شناخت اجتماعی، رفتارهای جامعه یار (که رفتارهای جامعه پسند و رفتارهای مطلوب اجتماعی نیز گفته می‌شود) توجه زیادی را به خود معطوف نموده است که در این ارتباط پژوهش‌های زیادی انجام گرفته است (آیزنبرگ^۳ و والنته^۳، ۲۰۰۲). تأثیرات اجتماعی و شخصی که همدلی را افزایش می‌دهند، رفتار جامعه یار را نیز افزایش می‌دهند. با وجود محدودیت‌ها، رفتار جامعه یار و همدلی ارتباط دارند چون همدلی برانگیزاننده‌ی کمک‌رسانی است و با عقاید هنجاری که

1. Prosocial behavior
2. Bierhoff
3. Eisenberg & Valiente

هسته‌ی شخصیت جامعه‌ی یار را شکل می‌دهد، همراه می‌شود (بیرهوف، ۲۰۰۵). یافته‌های مارتین، کیل و موتویدلو^۱ (۲۰۱۶) نشان داد که دانش مربوط به رفتار جامعه‌ی یار، چگونگی رفتار انسان را در موقعیت‌های مختلف به چالش می‌کشد و نوع رفتار انسان را به طور غیر مستقیم تحت تأثیر قرار می‌دهد. هم‌چنین لیات و آریل^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی دریافتند که فرهنگ و سبک زندگی والدین در رفتار جامعه‌ی یار فرزندان آنها تأثیر گذار است.

یکی دیگر از مؤلفه‌هایی که مورد توجه روان‌شناسان اجتماعی و پژوهش‌گران روابط انسانی قرار گرفته است، «همدلی»^۳ است. رابرت ویشر^۴، فیلسوف آلمانی، این واژه را در سال ۱۸۷۳ برای اشاره به جنبه‌ای از احساس زیبایی شناختی به کار برد. تئودور لیپس^۵، به «همدلی»، دامنه فلسفی وسیع‌تری بخشید و آن را به این شکل از دسترسی شهودی نسبت به شناخت ذهنیت شخصی دیگر توسعه بخشید. از منظر فرا روان‌شناختی، این مناقشه بین کسانی که برای همدلی، نقشی تعیین کننده در کشف ناخودآگاه و فعالیت درمانی روانکاو قائلند و کسانی که انکار می‌کنند که همدلی بتواند چنین نقشی در شناسایی ناخودآگاه ایفا کند، استمرار دارد (مکمی‌لان^۶، ۲۰۰۵).

«همدلی» مفهوم موازی با دلسوزی است که به عنوان نگرانی برای دیگری بر اساس دریافت و فهم وضعیت و یا شرایط عاطفی وی تعریف می‌شود. این گونه رفتارهای جامعه‌ی یار ممکن است تنها بعد از یادگیری موفقیت‌آمیز خود کنترلی انجام می‌گیرد (بیرهوف، ۲۰۰۲). سبک زندگی افراد با وضعیت سلامت جسمانی، روحی، روانی و معنوی آنها پیوند دارد. رفتارهای مذهبی در معنا یافتگی زندگی ارزش مثبت دارد. رفتارهایی از قبیل توکل به خدا و زیارت، می‌توانند از طریق ایجاد امید و تشویق به نگرش‌های مثبت، موجب آرامش درونی و معنوی فرد شوند (عریضی و

1. Martin, Kell & Motovidlo
2. Liat & Ariel
3. Emphaty
4. Vischer
5. Lipps
6. Macmillan

همکاران، ۱۳۹۰). یافته های الیک، کریک و هیبویک^۱ (۲۰۱۵) نشان داد که بین سبک زندگی و همدلی در دانشجویان بوسنیایی رابطه وجود دارد و هم چنین می تواند بر خود کنترلی نیز مؤثر باشد. عریضی و همکاران (۱۳۸۶، ۱۳۹۰) نشان دادند مهمترین عامل شخصیتی تأثیرگذار در رفتار جامعه یار مساعدت و همدلی با دیگران است. این پژوهش در پی کنجکاوی ها و مطالعه های محقق درباره ی حوزه تأثیر ویژگی های روانی افراد بر رفتارهای اجتماعی آنها، و بررسی رابطه سازه مهمی چون همدلی (به عنوان ویژگی نافذ در میزان و نوع رفتار اجتماعی) و سبک زندگی مردم صورت گرفته و نتایج حاصل، در اختیار مراکز تأثیرگذار بر اجتماع قرار می گیرد تا با پیگیری بیشتر، راهکاری مناسب برای کنترل رفتارهای اجتماعی و روشی مناسب برای ایجاد یا اصلاح این رفتارها ارائه کنند.

روش

این تحقیق در زمره تحقیقات توصیفی و از نوع همبستگی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری: جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق شامل کلیه معلمان شهرستان اسفراین (مقطع ابتدایی ۹۹۲ نفر، متوسطه اول ۶۰۸ نفر، ۴۲۰ نفر) در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵ بود. روش نمونه گیری به صورت تصادفی طبقه ای انجام شد، به طوری که براساس آمار مقطع تحصیلی، حجم جامعه (۲۰۲۰ نفر) و حجم نمونه (۱۰۰ نفر) تعداد نمونه از هر مقطع (۴۹ نفر ابتدایی، ۳۰ نفر متوسطه اول و ۲۱ نفر متوسطه دوم) مشخص شدند و نمونه ها بر اساس تصادف از هر طبقه (مقطع) انتخاب شدند، در مجموع ۱۰۰ نفر انتخاب شدند و به پرسشنامه ها پاسخ دادند. جهت گردآوری اطلاعات از ابزارهای زیر استفاده شد:

الف) پرسشنامه ی فهرست واکنش های بین فردی: این ابزار خودسنجی، ۲۱ جمله و سه خرده مقیاس دارد که عبارت اند از: نگرانی همدلانه، توانایی درک چیزها از نگاه دیگران و اندوه

1. ALIC, Cric & Habibovic

شخصی^۱. دیویس (۱۹۹۴) ضریب آلفای کرونباخ را برای هر سه خرده‌مقیاس بین ۰/۷۱ - ۰/۷۷ گزارش کرده است. او پایایی آزمون مجدد را نیز پس از یک دوره چهار هفته‌ای، بین ۰/۶۲ - ۰/۸۰ گزارش نموده است.

ب) آزمون سبک زندگی اسلامی (فرم کوتاه): این آزمون را که کاویانی (۱۳۸۸) ساخته و روایی آن را تأیید کرده است ۷۵ آیتم دارد. ضریب پایایی کل این آزمون ۰/۷۱ است. نتایج تحلیل عوامل نیز روایی و ساختار عاملی مناسبی را برای آن نشان داده است. روایی همزمان آن با آزمون جهت‌گیری مذهبی، ۰/۶۴ به دست آمده است (کاویانی، ۱۳۸۸).

ج) استدلال جامعه یار^۲: برای سنجش استدلال تحولی جامعه یار از معمای داستان جشن تولد که توسط آیزنبرگ، لنون و رات^۳ (۱۹۸۳) ساخته و اجرا و توسط یوسفی لویه، فرضی، پازند و یوسفی لویه (۱۳۸۳) برای اولین بار به فارسی برگردانده شده است، استفاده شد. شیوه اجرای این معما را یوسفی لویه و همکاران (۱۳۸۳) توضیح داده اند. برای بررسی پایایی نیز در مطالعه یوسفی لویه و همکاران (۱۳۸۳) از پایایی بازآزمایی استفاده شده که نتیجه آن حاکی از آن است که بین سطوح استدلال رفتار جامعه یار در دوبار با فاصله یک هفته تفاوت معناداری وجود ندارد. در این پژوهش نیز با استفاده از ۱۰۰ نفر نوجوان ۱۲ تا ۱۴ ساله دختر و پسر با فاصله یک ماه دوبار معمای مذکور به مرحله اجرا درآمد که نتایج حاصله حاکی از آن بود که در سطوح استدلال رفتار جامعه یار با یکدیگر در فاصله چهار هفته تفاوت معناداری ($P > 0/05$) وجود ندارد. ضرایب پایایی (همبستگی) بین دو بار سنجش در این پژوهش بین ۰/۶۷ تا ۰/۷۹ که در سطح $P < 0/01$ معنادار بود به دست آمد.

1. Personal distress
2. prosocial reasoning
3. Eisenberg, Lennon & Roth

نتایج

در جدول ۱ به بیان توصیفی مشخصات جامعه آماری با توجه به متغیرهای جنسیت، سن و سطح تحصیلات، سابقه کاری، وضعیت تاهل و وضعیت استخدامی پرداخته شده است.

جدول ۱. درصد و فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرها	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۵۵
	مرد	۴۵
سن	زیر ۲۰ سال	۱
	بین ۲۱ الی ۳۰ سال	۲۸
	بین ۳۱ الی ۴۰ سال	۳۵
تحصیلات	بالای ۴۱ سال	۳۶
	کاردانی	۱۵
	کارشناسی	۶۵
	کارشناسی ارشد	۲۰
سابقه کاری	کمتر از ۵ سال	۱۵
	بین ۵ الی ۱۰ سال	۲۵
	بین ۱۱ الی ۱۵ سال	۱۳
وضعیت تاهل	بالای ۱۶ سال	۴۷
	مجرد	۱۶
	متاهل	۷۵
	مطلقه	۴
وضعیت استخدامی	بیوه	۵
	رسمی	۳۵
	پیمانی	۴۳
	حق التدریس	۱۳
	شرکتی	۹
کل	۱۰۰	۱۰۰

با توجه به جدول ۲ ملاحظه می‌گردد که سبک زندگی اسلامی با رفتار جامعه یار رابطه معنی دار دارند. هم چنین ملاحظه می‌گردد که همدلی و سبک زندگی اسلامی دارای رابطه معنی داری می‌باشد.

جدول ۲. ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرها

متغیر	رفتار جامعه یار	همدلی	سبک زندگی اسلامی
رفتار جامعه یار	۱	*۰/۳۴	*۰/۲۲
همدلی	*۰/۳۴	۱	*۰/۲۱
سبک زندگی اسلامی	*۰/۲۲	*۰/۲۱	۱

* $P < 0/05$

در جدول ۳، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) بین متغیرها ۰/۲۶ می‌باشد مقدار F برابر ۳/۶۱ که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ نشان می‌دهد بین مجموعه متغیر مستقل و متغیر وابسته تحقیق همبستگی وجود دارد.

جدول ۳. تعیین ضریب همبستگی و رگرسیون متغیرها

r	F	P	df	مقدار ضریب تعیین تعدیل شده	SD
۰/۲۶	۳/۶۱	۰/۰۳	۹۹	۰/۰۵	۰/۵۴

جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون بررسی رابطه بین همدلی و سبک زندگی اسلامی با رفتار جامعه یار را نشان می‌دهد، نتایج تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین دو متغیر همدلی و سبک زندگی اسلامی به ترتیب برابر ۰/۲۱ و ۰/۱۹ شده است. هم چنین ۰/۰۷ درصد تغییرات عامل رفتار جامعه یار توسط همدلی و سبک زندگی اسلامی تبیین می‌شود.

جدول ۴. ضرایب رگرسیون متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	توان تبیین R^2	مقدار B	مقدار β	SE	مقدار t	P
سبک زندگی اسلامی	رفتار جامعه یار	۰/۴۹	۰/۵۲	۰/۲۱	۰/۲	۲/۱۸	۰/۰۳
همدلی	رفتار جامعه یار	۰/۴۹	۰/۴۳	۰/۱۹	۰/۱	۲/۱۲	۰/۰۲

بحث و نتیجه گیری

با توجه به یافته‌های تحقیق، بین همدلی و سبک زندگی اسلامی با رفتار جامعه یار رابطه معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش کجباف، سجادیان، کاویانی و انوری (۱۳۹۰) نشان داد که سبک زندگی اسلامی و شادکامی، با رضایت از زندگی دانشجویان همبستگی مثبت و معناداری دارند. یافته‌های مارتین و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد که دانش مربوط به رفتار جامعه یار، چگونگی رفتار انسان را در موقعیتهای مختلف به چالش می کشد و نوع رفتار انسان را به طور غیر مستقیم تحت تأثیر قرار می دهد. هم چنین لیات و آریل (۲۰۱۵) در پژوهشی دریافتند که فرهنگ و سبک زندگی والدین در رفتار جامعه یار فرزندان آنها تأثیر گذار است. علاوه بر این یافته های الیک و همکاران (۲۰۱۵) نشان داد که بین سبک زندگی و همدلی در دانشجویان بوسنیایی رابطه وجود دارد و همچنین می تواند بر خود کنترلی نیز مؤثر باشد. همدلی، توانایی مهمی است که فرد را با احساسات و افکار دیگران هماهنگ می کند، او را به دنیای اجتماعی پیوند می زند، کمک به دیگران را برای وی ترسیم می کند و از آسیب به دیگران جلوگیری می کند. همدلی نیروی برانگیزاننده‌ی رفتارهای اجتماعی است که انسجام گروهی را در پی دارد. سبک زندگی مطلوب در سبک زندگی اسلامی تجلی پیدا می کند و امروزه همواره جوامع از جهات مختلف در حال رقابت هستند. جوامع اسلامی نیز به منظور پیشرفت سریعتر باید سعی کنند از اسلام به عنوان منبع غنی برای توسعه همه جانبه استفاده کنند. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که، بین همدلی و سبک زندگی اسلامی با رفتار جامعه یار رابطه وجود دارد و می توان گفت، روابط در دو سطح تحلیل (فردی و گروهی)، به دلایل مختلف بین شخصیت فرد که برگرفته از فرهنگ خانواده اسلامی است و روابط همدلی در فرد تأثیر به سزایی داشته باشد. وجود ظرفیت بالای همدلی در هر فردی، سبب تأثیر پذیری، از خود گذشتن، توجه به نیازهای دیگران و همدلی با آنان می باشد. می توان جایگاه خاصی را برای آموزش سبک زندگی اسلامی و رفتار جامعه یار افراد قائل شد و از پتانسیل های لازم در این زمینه بهره گرفت. بنابراین نتیجه نهایی پژوهش این واقعیت است که

رفتار جامعه یار معلمان از سبک زندگی اسلامی و همدلی آنان تأثیر زیادی می‌پذیرد. در پایان لازم است به برخی از محدودیت‌های پژوهش توجه لازم و کافی شود. نمونه فقط شامل شاغلین آموزش و پرورش است، که توصیه می‌شود در پژوهش‌های آتی از سایر مشاغل استفاده گردد. بویژه مشاغلی که با مسائل اجتماعی جامعه ارتباط دارند. در این پژوهش به بررسی نقش دو متغیر همدلی و سبک زندگی اسلامی بر رفتار جامعه یار پرداخته ایم، مطلوب است نقش سایر متغیرهای مؤثر بر رفتار جامعه یار بررسی شود.

منابع

- فاضل قانع، حمید (۱۳۹۱). نقش و جایگاه سبک زندگی در فرآیند شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی. مجموعه مقالات پانزدهمین جشنواره بین‌المللی پژوهشی شیخ طوسی. قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۱۷۳-۱۹۳.
- کاویانی، محمد (۱۳۸۸). طرح نظریه سبک زندگی بر اساس دیدگاه اسلام و ساخت آزمون سبک زندگی اسلامی و بررسی ویژگی‌های روانسنجی آن. پایان‌نامه دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه اصفهان.
- کجباف، محمدباقر؛ سجادیان، پریناز؛ کاویانی، محمد و انوری، حسن (۱۳۹۰). رابطه سبک زندگی اسلامی با شادکامی در رضایت از زندگی دانشجویان شهر اصفهان. مجله روان‌شناسی و دین، ۴(۴)، ۶۱-۷۴.
- عریضی، حمیدرضا و گل‌پرور، محسن (۱۳۹۰). تحول شناخت و استدلال نوجوانان دختر و پسر راهنمایی در رفتارهای جامعه یار و مساعدت به دیگران. فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی، ۱(۳)، ۳۶-۵۶.
- مهدوی کنی، محمدسعید (۱۳۸۶). مفهوم سبک زندگی و گستره آن در علوم اجتماعی. فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، ۱(۱)، ۲۳۰-۱۹۹.
- یوسفی لویه، مجید؛ فرضی، مرجان؛ پازند، افسان و یوسفی لویه، معصومه (۱۳۸۳). تحول استدلال جامعه‌پسندانه کودکان و نوجوانان ۵ تا ۱۵ ساله. پژوهش‌های روان‌شناختی، ۱۴(۳)، ۴۱-۳۰.

- Alic, A., Ceric, H., & Habibovic, S. (2015). The Connections of Empathy and Life Styles among Bosnian Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 205, 457-462.
- Arizei, H .R. & Golparvar, M. (2012).the transformation cognition and reasoning adolescents guidance in prosocial behavior and help to others. *social psychology research*, 1(3), 36-56. (Persian).
- Bear Hoff, H.W. (2002). Social behavior desirable from the perspective of social psychology, translated by Sadghinejat. R, (2006), first edition, Tehran, publishing Gol Azin. (Persian).
- Caviani, M. (2010). design theory of life style based on Islamic perspective and Islamic life-style building test and evaluate the psychometric properties, doctoral thesis in General Psychology, Isfahan, Isfahan University.((Persian).
- Davis, M. H., Luce, C., & Kraus, S. J. (1994). The heritability of characteristics associated with dispositional empathy. *Journal of personality*, 62(3), 369-391.
- Eisenberg, N., & Valiente, C. (2002). Parenting and children's prosocial and moral development. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Vol. 5. Practical issues in parenting* (2nd ed., pp. 111-142). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Eisenberg, N., Lennon, R., Roth, K. (1983). Prosocial development: A longitudinal study. *Development Psychology*, 19, 846-855.
- Fazel ghane, H.(2013). role of lifestyle in the process of forming a new Islamic Civilization". *Proceedings of Fifteenth International Festival of Sheikh Tusi*. Qom: Al-Mustafa International Center for translation and publication, 193 -173.(Persian).
- Kajbaf, M.B, Sajjadian, P., kaviani, M., Anvari, H.(2012). investigated the relationship between Islamic lifestyle and happiness in life satisfaction of students in Isfahan, *Psychology and Religion*, 4 (4), 61-74.(Persian).
- Liat Hasenfratz, Ariel Knafo.(2015). Prosocial Behavior, Effects of Parenting and Family Structure on International Encyclopedia of the Social. *Behavioral Sciences* (Second Edition), Pages 244-249.
- Macmillan, N. (2005). *International Dictionary of Psychoanalysis, Volume 1: empathy*, Gale, Michigan.
- Mahdavi Kani, M. S. (2008). lifestyle concept and its scope in the social sciences. *Quarterly Elmi* . 1(1), 199 - 230.(Persian).
- Martin-Raugh, M. P., Kell, H. J., & Motowidlo, S. J. (2016). Prosocial knowledge mediates effects of agreeableness and emotional intelligence on prosocial behavior. *Personality and Individual Differences*, 90, 41-49.
- Yousefi loya, M., Farzi, M.,Pazand,A.,& Joseph Loya, M. (2004). Development of prosocial reasoning children 5 to 15 years old. *Psychological Research*, 14 (3 and 4), 41-30.(Persian).

Determine the role of empathy and Islamic lifestyle in explaining prosocial behavior teachers

A. Atadokht¹, S. Basharpour² & H. Dowlati³

Abstract

This study was conducted to determine the role of empathy and Islamic lifestyle in explaining prosocial behavior in teachers. Population of this study included all teachers in Isfahan in the school year of 94-95 out of whom 100 teachers were selected through stratified random sampling. In this descriptive-correlational research, the data were gathered through Interpersonal Reactions Inventory by Davis, Eisenberg's Prosocial Reasoning and Kaviani's Islamic Lifestyle Scale. The data were analyzed using regression, Pearson correlation, and the analysis of variance. The results revealed a relationship between empathy and prosocial behavior with Islamic lifestyle. Also, Islamic lifestyle was a predictor of prosocial behavior. Therefore, it can be claimed that Islamic lifestyle plays an important role in social interaction in society and leading to a decrease in the social anomalies. Moreover, there was high capacity for empathy in every individual, due to the influence, devotion, attention to the needs of others and empathizing with them.

Keywords: Empathy, Islamic lifestyle, prosocial behavior

---

¹. Associate Professor of Psychology, University of Mohaghegh Ardabili

². Associate Professor of Psychology, University of Mohaghegh Ardabili

³. Corresponding author: Ph.D. student of Psychology, University of Mohaghegh Ardabili
dolati.hosin@gmail.com